

SILENTIUM / Tichá metamorfóza tradice

6.12. – 11.12. 2023

Vernisáž výstavy: úterý 5.12. 2023 od 17 hodin

Nisa Factory, Janovská 132/39, 466 04 Jablonec nad Nisou

Otevírací doba: Po – So od 10 do 16 hodin

Vstup zdarma

Preciosa Ornela je největší výrobce skleněných bižuterních polotovarů a sklářských specialit v zásadské a desenské oblasti. Pod současnou značkou PRECIOSA Traditional Czech Beads™ zde perličky nadále navlékají tradičním způsobem. Nejčastěji je perlička spojována s bižuterií nebo výšivkou dodávající oděvu punc luxusu. Je ale možné vnímat ji zcela jinak, jako kreativní prostorový element moderního interiéru, kde by měla nejen estetickou, ale zcela funkční úlohu protihlukové bariéry? Je možné vnést do tradičního – náročného a rukodělného – výrobního postupu inovaci? Je možné posunout hranice způsobů navrhování textilu, propojit textilní a sklářský obor a dosavadní procesy technologicky modernizovat a automatizovat?

Takové otázky si na UMPRUM v Praze položila pedagožka a designérka Jitka Škopová, pro niž je důležitá nejen mezioborová spolupráce, ale také technologické zázemí a otevřený přístup firem. Výstava *SILENTIUM. Tichá metamorfóza tradice* je výstupem z grantu Technologické agentury ČR (TAČR), jenž byl od roku 2020 zaměřen na inovaci a digitalizaci aplikace perličky pro současný design s cílem vyvinout textilní akustické variabilní struktury pro interiér současné architektury. Snahou je jednak uchovat tradiční českou výrobu perliček, ale také rozšířit možnosti jejího uplatnění. Výstava je důkazem, že má skleněná perlička nečekaný potenciál pro tvorbu monumentálních architektonických objektů, které jsou zároveň uměním a zároveň slouží k akustické pohodě. Variabilní textilní akustické struktury jsou zcela novým unikátním řešením.

Autorka výstavy Jitka Škopová do projektu přizvala svého doktoranda Martina Pondělíčka a absolventku Ateliéru Textilu Františku Benčaťovou. Společně pracovali s textiliemi s digitálně našívanými perličkami jako s prostorovým integračním prvkem interiéru, využívali jejich emotivního, haptického a akustického účinku, jež umocnili laděním prostoru do tónů temně modré a růžové. Návštěvník se tak přirozeně ocitne v tiché, meditativní atmosféře s prvky nostalgie, kterou podtrhují motivy historické dámské kabelky s perličkami z jabloneckého Muzea skla a bižuterie. Dekory zároveň aktualizovali rozrastrováním vzorů do velkých tištěných kompozic pošitých transparentními perličkami. Výstava představuje kolekci rozdělenou do tří částí: Arena (písek), Lapis (kámen) a Mons (hora), na kterých je demonstrován odlišný princip propojení perličky a textilu. V centru výstavy je modrý tubus, snové místo pro maximální zklidnění, kde je možné prohlédnout nasvícené vzorky nastiňující možnosti pro realizaci akustických struktur.

Designéři kreativně přistupují k barevné paletě, s níž je možné v prostoru pracovat. Výrobce nabízí jen omezenou barevnou škálu perliček, při experimentování ale vyšlo najevo, že spektrum barevných tónů lze zmnohonásobit jen změnou barevnosti nití, kterými se perličky našívají. Transparentní perlička tak může pouhou výměnou nitě pracovat s dostatečným množstvím barevných variant. Zároveň je přístup designérů odpovědný, již při vzniku desénů počítají s chybovostí, tj. s momentem, kdy stroj nepřijme kazovou perličku. V rozměrných architektonických strukturách, kde transparentní perlička „načte“ podkladový rastr, nehrají neprošitá místa důležitou roli. Textilní struktury s digitálně

našivanými perličkami zároveň nemusí tvořit jen rovnou plochu na způsob tapiserií. Perličky umožní podkladovou textili zpevnit a je možné s ní kreativně pracovat jako se sochařským či stavebním prvkem. Nabízí se tak vize velmi působivých 3D struktur, díky nimž je prostor exkluzivní, pracuje s emocemi a zároveň tlumí nepříjemné dozvuky.

Akustické variabilní struktury využívající digitální aplikaci perliček na textil navazují na tradiční lokální výrobu, inovují její výrobní sortiment, nabízí funkční řešení ideální akustiky interiéru a zároveň poskytují jedinečný vizuálně smyslový zážitek z uměleckého díla.

Projekt byl po celou dobu procesu v synergii s technologi Preciosy Ornely. Tomáš Strnad a Eva Satoriová se významně podíleli na vývoji sklářského komponentu, nesčetněkrát konzultovali s týmem Umprum aktuální požadavky a tato spolupráce byla od začátku do konce velice tvůrčí. Na akustické požadavky pro současný interiér dohlížel architekt Adam Jirkal a po teoretické stránce projekt zaštitila historička textilu Andrea Březinová.

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu ÉTA.

Autoři výstavy: Jitka Škopová, Martin Pondělíček, Františka Benčaťová, Adam Jirkal, Andrea Březinová

Technologická podpora: Tomáš Strnad, Eva Satoriová

Architektonické řešení: Jitka Škopová, Adam Jirkal